



ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ



## ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ

### ಇತಿಹಾಸ :

ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮಾಂತರ) ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ) ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ 1986 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, 1 ವಿಭಾಗ, 4 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು, 17 ಹೋಬಳಿಗಳು, 952 ವಾಸಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು 131 ಜನನಿಬಿಡ ಗ್ರಾಮಗಳು, 105 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಸಾಮೀಪ್ಯವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃಷಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೂ ಸೇವಾ ಮತ್ತು ಐಟಿ ಉದ್ಯಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ . ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ಸಮೀಪವಿರುವ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಉದ್ಯಮ ಉದ್ಯಾನವನವಾಗಿದೆ.

2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 9,90,923 ಆಗಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ 21.65% ರಷ್ಟು ನಗರವು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಂದ್ರತೆ ಪ್ರತಿ ಕಿ.ಮಿ.ಗೆ 309 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಶೇಕಡಾವಾರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ 22.5% ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಿಂದೂಧರ್ಮವು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಕೃಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯು 2,298 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2011 ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ 9,90,923 ಆಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಗೆ 431 ಜನ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2001 ರಿಂದ 2011ರ ದಶಕದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಏರಿಕೆ ಶೇ.16.45 ರಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ 946 ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ .77.93 ರಷ್ಟಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಾದ ರೇಷ್ಮೆ, ಭತ್ತ, ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ಕಬ್ಬು, ದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು, ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಲೋಹೀಯ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಹೆಂಚುಗಳು ಮತ್ತು ಜೇಡಿಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೇಯ್ಗೆ ಕೂಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ, ಕೃಷಿ, ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಇತರ ಕೃಷಿ-ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2007 ರಲ್ಲಿ, ಕನಕಪುರ, ರಾಮನಗರ, ಮಾಗಡಿ ಮತ್ತು ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ರಾಮನಗರಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

## ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನೋಟ :

ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಹೊಸಕೋಟೆ ಮತ್ತು ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂ ವಿಸ್ತಾರವು 2298 ಚ.ಕೀ.ಮೀ ಗಳಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇ 1.19 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಿನಾಕಿನಿ, ಅರ್ಕಾವತಿ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ರೇಷ್ಮೆ, ಹಾಲು, ಹೂವು, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತುಕೈಮಗ್ಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಘಾಟಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನ, ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿವಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ವಿಜಯ ವಿಠಲ ದೇವಸ್ಥಾನ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ-7 ರಲ್ಲಿ 35 ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ದೇವನಹಳ್ಳಿಯು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಹಿಂದೆ ಇದನ್ನು ದೇವನದೊಡ್ಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು . ಕ್ರಿ.ಶ. 1501 ರಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಪಾಳೇಗಾರರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಮಲ್ಲಬೈರೇಗೌಡ ಎಂಬುವರು ಇದನ್ನು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಪುನರ್ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.



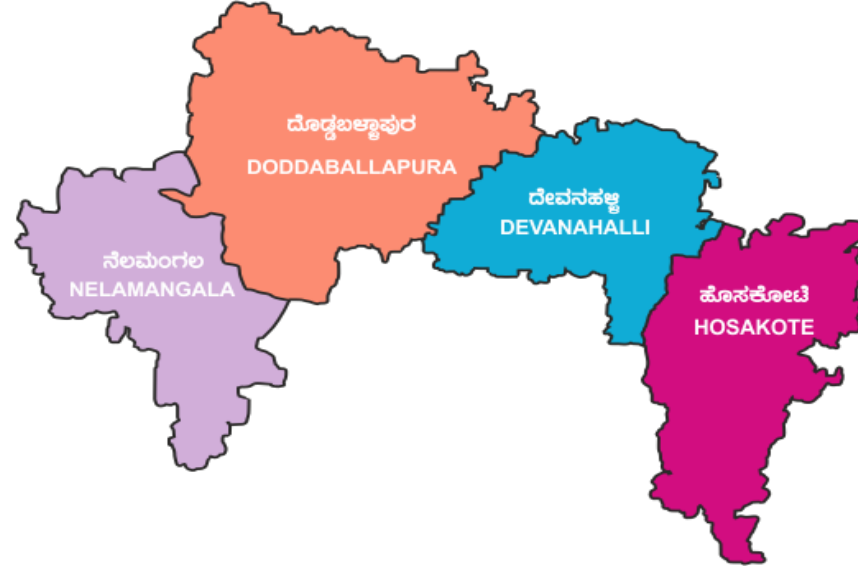
ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ

ಈ ಊರು ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ವೇಣುಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ ಮತ್ತು ನಂದಿ ಗಿರಿಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ.

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	2,259 ಚ.ಕೀ.ಮೀ.
ಜನಸಂಖ್ಯೆ	8,50,968
ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಕೋಟೆ, ನೆಲಮಂಗಲ
ಸಾಕ್ಷರತೆ	69.9 %
ಹೋಬಳಿಗಳು	35
ಬಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳು	1,875
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ	98
ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯ್ತಿ	6
ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳು	3
ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತು	11,322 ಹೆ. ಅರಣ್ಯ

ಲಿಂಗಾನುಪಾತ	953 ಹೆಣ್ಣು : 1000 ಗಂಡು
ನದಿಗಳು	ಅರ್ಕಾವತಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಪಿನಾಕಿನಿ, ಶಿಂಷಾ, ಕುಮುದ್ವತಿ
ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ	ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ನೆಲಗಡಲೆ, ತೊಗರಿ, ಕಬ್ಬು, ಹತ್ತಿ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ತೆಂಗು, ಮಾವು, ಸಪೋಟ, ಪರಂಗಿ, ಕಿತ್ತಳೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವುಗಳು.
ಉದ್ಯಮಗಳು	ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಕಂಚು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಉದ್ಯಮಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ತೆಗೆಯುವುದು, ಬೀಡಿ ಇವೆ ಮೊದಲಾದವು.
ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳು	ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಕೋಟೆ





**ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ  
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ  
ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ - 2019 - 20**

ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬ್ಲಾಕಿನ ಹೆಸರು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	ಕೇಂದ್ರ ಶಾಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು
1	ದೇವನಹಳ್ಳಿ	115	0	7	0	0	122
2	ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ	209	0	6	0	0	215
3	ಹೊಸಕೋಟೆ	137	0	8	0	0	145
4	ನೆಲಮಂಗಲ	180	0	0	0	0	180
	<b>ಒಟ್ಟು</b>	<b>641</b>	<b>0</b>	<b>21</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>662</b>

ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬ್ಲಾಕಿನ ಹೆಸರು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	ಕೇಂದ್ರ ಶಾಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು
1	ದೇವನಹಳ್ಳಿ	92	3	11	0	0	106
2	ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ	127	6	21	0	0	154
3	ಹೊಸಕೋಟೆ	117	3	10	0	0	130
4	ನೆಲಮಂಗಲ	99	3	3	0	0	105
ಒಟ್ಟು		<b>435</b>	<b>15</b>	<b>45</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>495</b>

ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬ್ಲಾಕಿನ ಹೆಸರು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ	ಕೇಂದ್ರ ಶಾಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು
1	ದೇವನಹಳ್ಳಿ	17	11	39	6	0	73
2	ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ	16	12	32	4	1	65
3	ಹೊಸಕೋಟೆ	19	7	74	3	0	103
4	ನೆಲಮಂಗಲ	11	19	40	3	0	73
ಒಟ್ಟು		<b>63</b>	<b>49</b>	<b>185</b>	<b>16</b>	<b>1</b>	<b>314</b>

ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬ್ಲಾಕಿನ ಹೆಸರು	ಸರ್ಕಾರಿ	ಅನುದಾನಿತ	ಅನುದಾನ ರಹಿತ	ಒಟ್ಟು
1	ದೇವನಹಳ್ಳಿ	3	1	12	16
2	ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ	5	3	4	12
3	ಹೊಸಕೋಟೆ	5	0	12	17
4	ನೆಲಮಂಗಲ	3	4	20	27
ಒಟ್ಟು		<b>16</b>	<b>8</b>	<b>48</b>	<b>72</b>

